

YK-Miilu 25.10.1978

Sonkajärven vanhin koulu juhlii: Jyrkän ala-aste 90-vuotias

Sonkajärven vanhin koulu, Jyrkän ala-aste, täyttää 90 vuotta tänä vuonna. Koulu viettää 90-vuotisjuhlaansa ensi sunnuntaina, 29. lokakuuta. Koulun 90 toimintavuoden aikana on sen kirjoissa ollut kaikkiaan 746 oppilasta. Nykyisin koulussa opiskelee 26 oppilasta, joista 7 alaluokkalaisia ja 19 yläluokkalaisia. Koulu on toiminut vuodesta 1953 kaksiopettajaisena. Opettajat Erkki Jämsä ja Anna-Liisa Mulari huolehtivat nykyisin opetuksesta.

"Oppilastilastoissa näkyy pari voimakasta laskua. Ensimmäinen silloin, kun masuuni lakkautettiin ja toinen, kun metsätöiden koneellistuesssa Ruotsiin muutto oli voimakasta", sanoo opettaja Erkki Jämsä. Jyrkän ala-asteen tulevaisuus näyttää hyvältä, sillä koulun toiminta jatkunee tulevina vuosina. Ensi syksynä sanoo opettaja Jämsä kouluun tulevan 20 oppilasta. Sitä seuraavien vuosien oppilamäärä vaihdellee 10 ja 20 välillä.

Opetusta jo 123 vuotta sitten

Kaikkein ensimmäinen Jyrkällä toiminut koulu aloitti 123 vuotta sitten. Vuosina 1855-60 toiminutta koulua kutsuttiin Janne Hårdin kouluksi perustajan mukaan. Janne Hård oli tehtaalle työskentelemään tullut monitoimimies, joka ryhtyi pitämään sunnuntaikoulua. Oppilaille, jotka olivat työssä käyviä poikia ja tyttöjä, opetettiin mm. kirjoitusta. Tauluna oli hiekkalaatikko, johon opettaja piirsi oppilaiden jäljiteltäväksi kirjaimia. Seuraava koulu, Tehtaan koulu, toimi jo kivitauluaikakaudella. Koulunpito alkoi vuonna 1867, kun tarkoitukseen saatiin Eskelänniemeltä pihan päärakennus. Tytöt ja pojat istuivat Tehtaan koulussa eri huoneissa. Näiden välissä oli huone, josta opettaja kyseli vuoroin tytöiltä, vuoroin pojilta. Siihen aikaan vaikeutena varsinkin pojilla oli se, ettei aikaa tahtonut jäädä koulunkäymiseen ansiotyön vuoksi. Tehtaan koulu lakkautettiin vuonna 1878, kun tehtaanjohtaja A.J. Brax kuoli.

Kansakoulu alkoi 10.10.

Ensimmäisen kansakoulun syntysanoja lausuttiin vuonna 1878. Silloin Iisalmen kunta vahvisti kokouksessaan 10. joulukuuta kunnan ensimmäisen koulupiirijaon. Jyrkän piiri oli viides. Koululle valittiin johtokunta 21. huhtikuuta 1888. Kansakoulu alkoi tehtaan suuressa verstaspiirtissä keskiviikkona 10. lokakuuta 1888. Mukaan oli ilmoittautunut 40 oppilasta. Ensimmäinen opettaja oli K.H. Koponen. Opettajan palkkaan kuului silloin mm. vapaa asunto valoineen ja lämpöineen, kunnasta tulevat 10 tynnyriä viljaa, lehmän heinät, karjalaidun, valmiiksi muokattu pelto, puolet oppilaiden sisäänkirjoitusmaksuista sekä haettavana ollut valtionapu 800 markkaa. Vuonna 1890 Jyrkän kansakoulu muutti omaan koulurakennukseen. Aluksi se oli piirin oma, mutta vuonna 1904 kuntaa pyydettiin perustamaan kunnan omistama kansakoulu. 15. maaliskuuta 1912 kunta osti rakennukset, jolloin myös kauppakirja allekirjoitettiin. Nykyisin käytössä oleva koulurakennus valmistui vuonna 1970. Koululla on kaikki opetuksessa tarvittavat apuvälineet. 90-vuotistaipaleen kunniaksi koululautakunta lahjoitti koululle väritelevisiion.

[Takaisin Kotiseutuaineisto-sivulle](#)